

# Pokroky matematiky, fyziky a astronomie

---

František Dušek

Čtvrtý sjezd matematické společnosti v NDR

*Pokroky matematiky, fyziky a astronomie*, Vol. 12 (1967), No. 5, 315--316

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/138941>

## Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1967

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.



This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

## 14. BIOMETRICKÉ KOLOKVIUM NĚMECKÉ OBLASTI MEZINÁRODNÍ BIOMETRICKÉ SPOLEČNOSTI

se konalo v Bad Nauheimu (NSR) ve dnech 16.—19. března 1967. Hlavními tématy zasedání byly: problémy analýzy rozptylu, stochastické procesy v biologii a aplikace teorie informace; dvě polodenní zasedání byla věnována přednáškám na různá témata.

První téma zasedání bylo uvedeno obsáhlým teoretickým referátem B. SCHNEIDERA (Hannover) o mnohorozměrné analýze rozptylu, na niž navázal WEBER (Kiel) rozbohem výsledků a interpretací vícerozměrné analýzy rozptylu. Aplikacemi analýzy rozptylu ve šlechtitelství se zabývali ve svých přednáškách STERN (Hannover) a ROD (Brno); KOSSWIG a KNAPPEN (Bonn) diskutovali faktoriální analýzu rozptylu typu  $2^2$  s nestejnými četnostmi v políčkách; o částečně hierarchických modelech pojednal DUDECK (Mainz).

Podkladem druhého tématu byla teoretická přednáška KLINGEROVA (Düsseldorf): Úloha Markovského procesu jako stochastického modelu; na ni navazovaly tři přednášky o aplikaci stochastických modelů v medicíně: FUCHS (Berlín) — Stochastické procesy ve fyziologii ledvin, DIETZ (Freiburg) — Stochastický model pro rozdělení inkubačních dob a BÜHLER (Heidelberg) — Stochastický model vzniku rakoviny.

MORGENSTERN (Freiburg) uvedl třetí téma svou vynikající teoretickou přednáškou o základech teorie informace, na niž navázali KEIDEL (Erlangen) ukázkami aplikace pojmu informace v biologii, speciálně ve fyziologii, a TACK (Hamburk) o použití metod teorie informace v psychologii.

Ze 14 přednášek na různá témata bylo 6 rzye teoretických, ostatní se zabývaly použitím různých metod odvozených pro potřebu konkrétních úkolů medicíny, zemědělství a genetiky. Za zmínku stojí vynikající historický referát WEILINGŮV (Bonn) o osobnosti J. P. SÜSSMILCHA, jehož 200. výročí úmrtí jako zakladatele biologické statistiky se letos vpoíná.

Zasedání se účastnilo asi 20 zahraničních účastníků, z toho pět z ČSSR, po jednom z Rumunska a Jugoslávie. Přítomni byli i zájemci o biometrii z Nizozemska, Švýcarska a Rakouska. Příští zasedání se bude konat na jaře 1968 v Hannoveru.

*Vladimír Malý*

## ČTVRTÝ SJEZD MATEMATICKÉ SPOLEČNOSTI V NDR

Matematická společnost Německé Demokratické republiky pořádá od svého založení v roce 1963 každoročně vědecké zasedání po dobu jednoho týdne o pololetních prázdninách trvajících v NDR tři týdny. Po zasedáních ve Výmaru, v Karl-Marx-Stadtu a v Lipsku se letošní konalo v Berlíně od 13. do 18. února 1967 za velké účasti téměř tisíce matematiků, z toho stovky zahraničních, většinou ze socialistických zemí, ale i ze Západu (Německá spolková republika, Švýcarsko aj.). Vzestupná úroveň výročních zasedání svědčí o silícím významu Matematické společnosti, jejíž počet členů stoupl za poslední rok o 12 procent a dosáhl čísla 900.

Společnost rozvíjí odbornou činnost jednak v ústředních sekcích (zatím jsou čtyři: Matematické metody v ekonomii, Pravděpodobnost a matematická statistika, Biometrie, Numerické metody), jednak v krajských pobočkách, jejichž síť se postupně doplňuje. V současné době pracují už krajské pobočky v jedenácti universitních městech ze čtrnácti krajů NDR a jejich sídly jsou Berlín, Drážďany, Lipsko (spolu s Halle), Jena (spolu s Gerou), Greifswald, Potsdam, Výmar (spolu s Erfurtem), Magdeburg, Karl-Marx-Stadt, Ilmenau a Rostock. Pobočky se kromě vědecké práce věnují pomoci při dalším vzdělávání učitelů matematiky, organizují matematickou olympiádu atd. Společnost nevydává dosud svůj časopis, takže jedinou materiální výhodou členů za roční členský příspěvek 15 marek je jen sleva vložného na výročním zasedání, kde vložné činí pro členy 20 marek, pro nečleny 40 marek, pro doprovázející osoby je poloviční.

Výtečně organizované berlínské zasedání probíhalo v prvním dnu v plénu a dále v sekcích, jejichž počet proti deseti v Lipsku vzrostl na třináct: I. Logika. II. Algebra a teorie čísel. III. Analýza. IV. Geometrie. V. Numerické metody a výpočetní technika. VI. Matematika v ekonomii. VII. Kybernetika. VIII. Pravděpodobnost a matematická statistika. IX. Biometrie. X. Mechanika. XI. Vyučování. XII. Matematická fyzika. XIII. Proudění. Plénum zahájil předseda společnosti prof. Kurt SCHRÖDER poutavou přednáškou o podílu Berlína v rozvoji matematické vědy v minulosti (Kronecker, Weierstrass aj.) i v současnosti. Pak bylo v plénu i v sekcích předneseno celkem 30 přednášek a přes 200 sdělení (loni v Lipsku 20 přednášek a 160 sdělení). Z československých účastníků referovali ve II. sekci František KRŇAN „*O určení Jordanova normálního tvaru matice bez vyšetřování elementárních dělitelů*“, Bedřich PONDĚLÍČEK „*O průměru grafu pologrupy*“, ve IV. sekci Karel HAVLÍČEK „*O jedné geometrické interpretaci tetraedrické grupy*“, Leo BOČEK „*O globální diferenciální geometrii variet v  $E_n$  a  $S_n$* “ a Zbyněk NÁDERNÍK „*O globální geometrii kanálových ploch*“, v X. sekci Karel CHOBOT „*O statickém významu metod řešení algebraických lineárních soustav*“, v XI. sekci Jiří MIKULČÁK „*O využití zpětného projektoru při vyučování matematice*“ a „*O novém pojetí poměru*“. V plénu kromě toho přednesl František NOŽIČKA, který nyní působí na Matematickém ústavu Humboldtovy university, přednášku „*O význačných vztažných systémech v Minkowského prostoru*“.

Nejhojněji byla navštívena sekce pro vyučování, kde byly přednášky a referáty na nejrůznější témata zaměřená na obsah i metody vyučování, modernizaci, vyučovací pomůcky atd. Velmi např. zaujalo sdělení o automatu, který nejdéle za dvě hodiny sestaví rozvrh hodin pro čtyřicet tříd a je konstruován pro maximální počet 50 tříd, 80 učitelů, 80 učeben, 60 týdenních vyučovacích hodin a 40 vyučovacích předmětů. S úspěchem ho používá městská školská správa v Lipsku.

Výroční zasedání Matematické společnosti mají pro matematický život v NDR značný význam. Účastníci tu mají možnost osobního setkání se svými bývalými vysokoškolskými učiteli, vyměňují si zkušenosti, středoškolské učitelé se udržují v kontaktu s vědou, pracovníci z oblasti dalšího vzdělávání učitelů i ze školské správy čerpají cenné podněty pro svou práci. Navazují a upevňují se i přátelské svazky a pro doprovázející osoby — většinou manželky účastníků — je za mírnou cenu připraven kulturní i zábavný program, jako návštěva muzeí, zoologické zahrady, přírodních i historických pamětihodností.

Pro naše poměry bychom si měli vzít od německých kolegů dvě poučení. Jednak by se měla naše Jednota pokusit zavést tradici obdobných výročních zasedání i u nás, na začátek snad aspoň střídavě pro matematiky a fyziky; děje se tak i v jiných zemích, např. v USA nebo ve Francii. Za druhé bychom se měli zamyslet nad malou účastí právě ze sousedního Československa, odkud přijelo jen deset účastníků, kdežto z mnohem vzdálenějšího Rumunska čtrnáct. Větší účastí bychom získali nejen po stránce vědecké a pedagogické, ale i z hlediska mezinárodního politického.

František Dušek

## 75 LET PROF. DR. ALOISE GREGORA

Dne 14. července 1967 se dožil 75 let náš známý meteorolog dr. Alois GREGOR, profesor Karlovy University v Praze a bývalý ředitel Státního meteorologického ústavu v Praze.

Prof. dr. Alois Gregor se narodil ve Strážnici na Moravě, kde studoval a maturoval na tamějším gymnasiu. V letech 1912—1919 studoval na filosofické fakultě vídeňské university matematiku, fyziku, meteorologii a klimatologii. Doktorem filosofických věd byl promován v r. 1920 na filosofické fakultě Karlovy university v Praze. Od r. 1919 až do r. 1950 působil ve Státním meteorologickém ústavu v Praze jako jeho ředitel a vedoucí jeho klimatologického oddělení a oddělení pro bioklimatologii a lázeňskou meteorologii. V letech 1923—1937 přednášel ve funkci honorovaného docenta na Českém vysokém učení technickém v Brně, kde dosáhl habilitace pro obor